

DET DANSKE
SPEJDERKORPS

Ny leder

**TIPS &
TRICKS**

KOM GODT
I GANG SOM
LEDER

VELKOMMEN TIL

VERDENS SJOVESTE LEDERSTILLING

Alt til den nye spejderleder

KUNSTEN AT TÆNDE ET BÅL > GOD FRILUFTSBEKLÆDNING > DEN GODE LEDERROLLE
HVAD RYKKER HOS BØRN OG UNGE? > ORDBOG OVER MÆRKELT SPEJDESPROG
6 KNOB, DER ER GODE AT KUNNE > OG MEGET MERE ...

> INDHOLD

INTRO: VELKOMMEN	03
DEL 1: HVAD ER EN SPEJDERGRUPPE?	04
DEL 2: ALDER OG AKTIVITETER	06
DEL 3: DIT FØRSTE SPEJDERMØDE	08
DEL 4: GODT FRILUFTSLIV	10
DEL 5: TIPS TIL BÅLTÆNDING	12
DEL 6: SPEJDERORDBOG	14
DEL 7: TJEKLISTE: KOM GODT I GANG	16
DEL 8: LEGE, DER ER GODE AT KUNNE	18
DEL 9: 6 GODE KNOB	20
DEL 10: SPEJDER: HVORFOR, HVORDAN OG HVAD? . .	22
DEL 11: GOD PLANLÆGNING	24
DEL 12: FRIVILLIGHED GIVER MENTAL SUNDHED	26
DEL 13: GODT KLÆDT PÅ TIL FRILUFTSLIVET	28
DEL 14: HJÆLP? HVEM SKAL JEG SPØRGE?	30

Kolofon

Ny leder

Et velkomstmagasin til nye ledere i Det Danske Spejderkorps

Redaktion:

Jette Rasmussen
Peter Kondrup Maul
Christian Tolstrup
Peter Tranevig
Hilde Nybo Breum
Bie Andersen

Forsidefoto:

Morten Hatting Voltelen

Layout:

Aller Client Publishing

1. udgivelse: April 2017

Oplag: 10.000

Tryk: Reklame Tryk, ISO 14001 miljøcertificeret.

Find mere inspiration og flere tips til at være spejderleder på dds.dk.

Det Danske Spejderkorps

Korpskontoret
Arsenalvej 10
1436 København K
Tlf.: 32 64 00 50
info@dds.dk
spejder.dk & dds.dk

Velkommen til verdens sjoveste lederstilling

INTRO

Velkommen som spejderleder i Det Danske Spejderkorps – og fedt, at du vil være med til at udvikle børn og unge!

Som ny leder er der masser af ting at holde styr på. Ny viden, nye navne, nye færdigheder og nye udfordringer. Og til at starte med kan det hele godt virke lidt overvældende.

Dette magasin er lavet til dig og de tusind andre nye ledere, der hvert år bliver del af Det Danske Spejderkorps. Her kan du få tips til at tænde dit første bål, finde ud af, om en jamboree kan spises, og læse om, hvorfor din fineste opgave som spejderleder ofte er at træde et skridt tilbage og lade spejderne selv klare de udfordringer, de bliver stillet.

Som ny spejderleder har du

også masser af gode oplevelser i vente. Selvfølgelig sammen med spejderne, men også som del af et stærkt voksenfællesskab. Du kan deltage på kurser om ledelse og friluftsfærdigheder, tage med de andre ledere på weekendture til det lokale shelter, opleve fjeldet til fods og suset på store spejderlejre i ind- og udland. Alt det kan du også læse om i magasinet.

Som spejderleder er man frivillig, men udregnet i gode oplevelser er det et af de bedst betalte lederjob i verden.

Velkommen til, og tak fordi du vil være med. Vi glæder os til at møde dig derude.

DAVID OG FIE

Spejderchefer i
Det Danske Spejderkorps

Foto: Frederik Abildgaard Rom

Hvad er en spejdergruppe egentlig?

Der er omkring 400 spejdergrupper i Det Danske Spejderkorps. Hver af dem er selvstående foreninger med egne bestyrelser, ledelser og afdelinger. Her kan du blive lidt klogere på, hvad det er for en størrelse, du er blevet del af som ny leder.

AFDELINGER (GRENE):

Spejderne er typisk inddelt efter alder i forskellige afdelinger – også kaldet grene. Som spejderleder er man som regel tilknyttet en eller to grene:

- Familiespejdere: 3-6 år
- Mikrospejdere: 6-8 år
- Minispejdere: 8-10 år
- Juniorspejdere: 10-12 år
- Tropsspejdere: 12-16 år
- Senior/klanspejdere: 16-24 år

I hver afdeling er spejderne organiseret i patruljer på 5-8 personer, men det er forskelligt i hvor stor udstrækning, det anvendes på de mindre alderstrin.

- **Øvrige ledere og hjælpere:** Ud over afdelingslederne er der en række ledere og hjælpere, der står for at planlægge og udføre det daglige arbejde med spejderne.

GRUPPENS BESTYRELSE:

Alle grupper har en bestyrelse bestående af en formand, en kasserer, en gruppeleder og mindst tre øvrige medlemmer. Bestyrelsen er stedet, hvor interesser fra de forskellige grupperinger i gruppen kan komme til orde. Forældrenes, ledernes og spejdernes ønsker høres, og det diskuteres, hvor gruppen skal bevæge sig hen.

GRUPPENS LEDERE:

- **Gruppeleder:** Hver gruppe har mindst en gruppeleder. Nogle grupper har to eller endda tre. Gruppelederne vælges af de andre ledere og er deres talerør ind i bestyrelsen. Gruppelederens primære opgaver er at sikre et stærkt samarbejde lederne imellem og koordinere det daglige spejderarbejde.
- **Afdelingsledere:** Hver afdeling (gren) har en eller to ledere, der står for at arrangere møder og aktiviteter og for, at afdelingen fungerer, som den skal.

GRUPPERÅDET OG GRUPPERÅDSMØDE:

Grupperådet er gruppens øverste myndighed og består af medlemmer over 15 år, forældre til medlemmer under 18 og gruppens bestyrelse. Hver af disse har en stemme på grupperådsmødet, hvor alle interesserede i øvrigt kan deltage. Grupperådsmødet er foreningens generalforsamling.

Fakta om grupperne i Det Danske Spejderkorps

- Der er lidt over 400 grupper i Det Danske Spejderkorps.
- Grupperne er spredt over hele landet. Fra Skagen til det sydlige Lolland og fra Jyllands vestkyst til Bornholm.
- De største grupper har over 200 medlemmer, og de mindste har under 20.
- I gennemsnit har en gruppe omkring 60-70 medlemmer.
- De ældste grupper er fra 1910, og nye grupper opstarter hvert år.

Forskellige aldre – forskelligt spejderarbejde

Meningen med spejder er, at børn og unge udvikler sig. Her kan du blive klogere på, hvor de enkelte aldersgrupper normalt er i deres udviklingstrin.

BØRN ER FORSKELLIGE

Børn og unge udvikler sig helt individuelt. Alt efter deres opvækstvilkår og deres potentiale kan der på specifikke områder være 4-5 års udviklingsforskel på jævnaldrende spejdere. Det er derfor vigtigt, at vi som ledere altid forholder os til den enkelte spejder, og hvor han/hun er lige nu.

Om end der er store forskelle i udviklingstakt, har psykologer dog beskrevet nogle generelle udviklingspring.

BØRNS UDVIKLING OG SPEJDERARBEJDET

Familiespejd (3-6 år)

Det er i 2-5-årsalderen, at de følelsesmæssige centre i barnets hjerne udvikles allermest, og der, hvor det følelsesmæssige grundlag for resten af livet skabes. Det betyder, at man ved familiespejderaktiviteter må tage spejdernes følelsesreaktioner meget alvorligt og vise anerkendelse af dem.

Lederne (og forældrene) må være meget opmærksomme på at spejle spejdernes reaktioner, så de kan mærke, de tages alvorligt.

Familiespejderne får mere og mere sprog, men oplever fortsat via kroppen. Derfor bør kropslige udfoldelser fylde meget.

I to omgange (omkring 2 og 6 år) kommer barnet i en selvstændighedsalder – det, som man tidligere ville have kaldt trodsalder. Når de stritter imod og siger nej, skal man som leder derfor ikke opfatte det som en modstand mod en selv som person eller mod de aktiviteter, der igangsættes, men som et led i udviklingen mod den selvstændighed, som er et af formålene med vores arbejde. Man må tage sig god tid til at forholde sig, spørge og forklare!

Mikro og mini (6-10 år)

Omkring 6-årsalderen har børn allersværest ved at kunne holde kroppen i ro – samtidig med at de starter i skole. Det betyder, at man ikke skal sidde stille mange sekunder til mikrospejd! Her skal man have lov til at bruge sin krop og være "uroelig".

Derudover er mikro- og minialderen en følelsesmæssig stabil og udadrettet periode, hvilket giver næsten uendelige muligheder for, hvordan man kan arbejde, og hvad man kan arbejde med. Børn i den alder er generelt interesserede i næsten alt – også store spørgsmål. Så "hele verden" kan være emner, og de kan nemt inspireres til mange forskellige aktiviteter. Om det er Afrika, sundhed eller miljø er ikke nødvendigvis afgørende, så længe det præsenteres af motiverede ledere. De 6-10-årige ser meget op til voksne forbilleder, vil gerne "gå med" og gerne please, og har brug for anerkendelse for deres indsats.

Junior (10-12 år)

I junioralderen begynder puberteten – især hos piger. Det betyder, at mere af energien rettes indad, mod en selv og egen rolle. Når det sker, bliver man også mere optaget af og nærtagende på andres tilbagemeldinger, hvilket kan gøre det sværere for spejderne at tage føringen og fungere som ledere. I junioralderen vil pigerne 'vokse fra' drengene.

Engang imellem kan man derfor overveje at lave kønsopdelte aktiviteter, eller i hvert fald sørge for, at pigerne ikke påtager sig en "mor"-rolle – den må de voksne tage på sig.

Juniorerne har også meget styrke i forhold til alder og vægt, så fysiske aktiviteter og strabadser i naturen er vigtige udfordringer. Ofte opstår eller vokser der også i den alder en

Foto: Jesper Jepsen

kropslig blufærdighed. Det kan for nogle være grænseoverskridende med fælles bade eller meget fysisk tumlen og krammeri.

Trop (12-16 år)

I tropsalderen modnes den forreste del af hjernen, der for alvor gør det muligt at se sig selv i sammenhænge og have empati. Da puberteten med drønende hormoner også har speed på, er den alder for de fleste en sårbar periode, hvor energien vendes indad. Og selv om man kan tænke abstrakt og også er optaget af de store spørgsmål i verden, så er man alligevel allermest optaget af sig selv, sit eget følelsesliv og at finde sin egen identitet.

I hjerneforskning taler man om, at de unge i den alder burde have et skilt i panden med ordene: "Lukket pga. ombygning". Der sker så meget, at de i perioder kan miste op mod 50 % af deres hukommelse, og også søvnmønstrene ændrer sig. I troppen har spejderne enormt brug for nænsomme voksne, der tør tage med

Generelle udviklingsfaser

► Milepæle 2 år

- Kroslig oplevelse af verden
- Symboldannelse og sprogligt udtryk
- Den første selvstændighedsalder ('nej')

"[b]ørnehavealderen er der, hvor vi burde have det allerstørste fokus på, hvordan vi modulerer de følelsesmæssige centre i hjernen, fordi det har enormt stor betydning for, hvordan vi kommer til at klare os senere i livet."

Grethe Kragh-Müller, børnepsykolog

► Milepæle 6 år

- Den anden selvstændighedsalder
- Overgangsalder med følelsesmæssig stabilitet
- Optaget af livets store spørgsmål
- Barnet har allersværest ved at sidde stille (og begynder i skole)

► Milepæle 12 år

- Avanceret tænkning
- Puberteten starter fra 10-11 år hos piger, og 12-13 år hos drenge
- Væksten flader ud fra 15-18-årsalderen.
- Paradoks – egoisme vs. idealisme

► Milepæle 16 år

- Uddannelsesvalg/overgang til ny ungdomsfase
- Individualister, men kollektivt orienterede
- Generation fornuftig
- Føler kæmpe ansvar for eget liv
- Mange unge med psykiske problemer

Bølle-bob

Teenagerens forhold mellem den store verden og sig selv illustreres fint af sangen 'Min dagbog' fra Bølle-bob, der – trods nogle år på bagen – fint viser, hvad der er på spil i den alder:

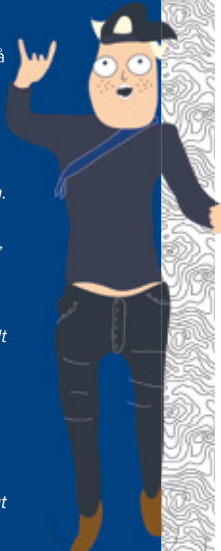
Alle taler kun om kriser, forurening og krig, og om arbejdsløshed og fattigdom.

Og jeg ved godt jeg burde interessere mig for det, det' min fremtid og mit liv det handler om.

Men min verden den er fyldt med andre ting, modetøj, PC og min nye smarte ring.

Og jeg har en bums på næsen, mine bukser er for små,

Så jeg har problemer nok at tænke på.

på udforskningen af muligheder i værdier, holdninger og følelser på vej mod selvindsigt, og uden at vide bedre og fordømme. Emner og aktiviteter skal have en personlig vinkling ('hvad har det med mig at gøre') og skal være åbne, så man kan søge sin egen vej.

Senior (16-24 år)

I klanalderen påbegynder de fleste en ungdomsuddannelse, og det lægger pres på for at præstere. Nutidens unge er generation fornuftig, der motionerer, laver lektier, drikker mindre og tænker meget på egen fremtid – mere end tidligere generationer. De unge tager i høj grad ansvaret for at lykkes på sig. Det er ikke forældrenes eller 'samfundets' skyld, hvis de løber ind i problemer. Det er et tungt ansvar at bære, hvorfor også mange lider under det (flest piger) og får ondt i livet.

Til spejder vil vi så pålægge dem endnu mere ansvar og helst på opgaver, som 'gør nytte' i gruppen. Her er det vigtigt at huske

på, at de unge også engang imellem bare har brug for et 'frikvarter'. Når dette så har været længe nok, så kan de virkelig meget – med opgaver og ansvar, de selv har valgt, og hvor det sociale og aktiviteterne går hånd i hånd. Samtidig skal vi være opmærksomme på, at selv om de er næsten voksne, så har de på grund af hverdagspresset også meget brug for 'rigtige' voksne, der af og til vil lægge øre til.

UDVIKLING AF ALLE SPEJDERE

Som spejderledere vil vi gerne inspirere børn og unge til at nå deres fulde potentiale og blive hele mennesker, hvilket er meget ambitiøst. Det kræver voksne, som har øje for og er opmærksomme på, hvornår og hvordan den enkelte spejder skal understøttes. Denne opmærksomhed får man ved at være i tæt kontakt med spejderne, i flittig dialog med medlederne, og ikke mindst gennem træning og erfaring.

Kom godt i gang på spejdermødet

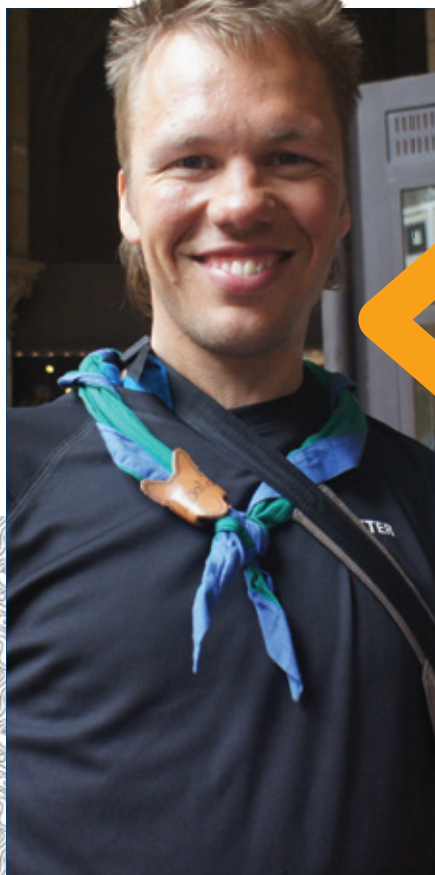
Hvordan kommer du godt i gang med din første dag som spejderleder? To spejderledere deler her deres tips til at holde et succesfuldt spejdermøde.

Foto: Morten Bjerrum Larsen

Spejdermøder?

'Spejdermøder' er det, vi kalder de ugentlige møder, hvor spejderne leger, laver aktiviteter, tager mærker, tænder bål osv.

Peter Presmann

JUNIORLEDER I THOROLF SPEJDERNE

Hvad er dine råd til en ny leder, der skal til sit første spejdermøde?

Spejdermøder er fulde af traditioner og bestemte arbejdsmetoder. Koncentrer dig hellere om at støtte spejderne og dine medledere i deres aktiviteter ved de første møder i stedet for at forsøge at overkomme det hele. Hvis du lærer spejderne at kende først, kommer resten til dig senere.

Hvad er den gode start på et møde?

Et godt møde starter med, at lederne og spejderne aftaler, hvad der skal ske ved dagens møde. Fortæl gerne spejderne om dagens forskellige aktiviteter på forhånd, så der er plads til dem, der lærer på forskellige måder.

Hvordan giver du spejderne en god besked, de forstår og kan arbejde videre med?

Først og fremmest skal spejderne vide, at de nu skal have en besked. Kald dem sammen og bed dem eventuelt om at stille op i patruljer eller i en cirkel. Forklar, hvad du vil, og

husk at give plads til spørgsmål. Ofte vælger vi at give beskeden til patruljelederne, som så giver beskeden videre. Det støtter op om Spejdermetoden og øver patruljens samarbejdsevner (læs om Spejdermetoden på side 22, red.).

Hvordan laver man den gode afslutning på et møde?

Ideelt set er evalueringen en fast del af alle spejderaktiviteter. Det sker ikke altid, men er et godt pejlemærke. Ligesom det er vigtigt at markere, hvornår spejdermødet starter, markerer vi også altid afslutningen på mødet ved at melde af og synge Spejderbror.

Hvad er dit hemmelige trick til at gøre et spejdermøde ekstra fedt?

Planlægning! God planlægning sørger for, at man kan samarbejde med spejderne, og at man kan samle mødet op, hvis spejderne begynder at kede sig. Og så giver det overskud til at improvisere – det kan man ikke, hvis man ikke ved, hvad man vil med mødet.

3

DEL 3

God planlægning

En vigtig ingrediens i et succesfuldt spejdermøde er god forberedelse og planlægning. Det kan du læse mere om på side 24.

Jesper Dahl Nyerup

MINILEDER I KONG SVEND GRUPPE

Hvad er dit råd til en ny leder, der skal til sit første spejdermøde?

Det vigtigste er dig og børnene. Pyt med spejderkundskaber, knob og blåoptænding, pyt med traditioner, sange og talemåder – vores fællesskab er rigeligt stærkt til at lære dig alt det nødvendige efterhånden. Sørg for, at ungerne har det godt, får et grin og en oplevelse. Og sørg så i øvrigt selv for at hygge dig med de andre ledere – det bliver meget sjovere, hvis det også er din hobby.

Hvad er den gode start på et møde?

Den gode start på mødet sætter den rigtige stemning og bygger op til det, der skal ske bagefter. Handler mødet om leg, løb, fis og ballade, kan der sagtens komme knald på med det samme. Handler mødet om noget, man skal koncentrere sig om eller reflektere over, er det bedst at få vakt interessen fra starten.

Hvordan giver du spejderne en god besked, de forstår og kan arbejde videre med?

For små spejdere er det sværeste helt afgjort at mønstre fokus og stilhed længe nok til at formidle beskeden. Det hjælper at have en aftale med dem om, hvornår man bliver stille (et rytmisk klap, en sjov lyd, etc.), og

så sørge for, at budskabet er kort og helst lidt spændende.

Hvordan laver man den gode afslutning på et møde?

Den gode afslutning på mødet skal runde aftenen af, som regel ved at evaluere og reflektere over det, man har lavet. Når man alligevel står i rundkreds, og har fået ro for at gøre klar til at synge Spejderbror (sang, der ofte bruges som afslutning, red.), kan man benytte chancen til at få pulsen ned, spørge ind til spejdernes tanker og oplevelser, og give de sidste beskeder. Det hjælper som regel at have god tid til afslutningen.

Hvad er dit hemmelige trick til at gøre et spejdermøde ekstra fedt?

At sørge for, at spejderne producerer et eller andet med deres hænder, helst hver især. Det er ligegyldigt, om det er at snitte en smørkniv, lave stoftryk på en bestikpose eller lave en træmand af øskner og kviste. Det indbyder og indgyder til fokus og fordybelse, både for de stille og de mindre stille, og der er masser af social dynamik, selvom spejderne arbejder hver for sig. Ellers bålpandekager. Helt sikkert bålpandekager!

Foto: Mads H. Danquah

Friluftsliv

DEL 4

Som spejdere forbindes vi mest med friluftsliv og natur. Og heldigvis for det. Friluftslivet og naturen udgør rammen om vores aktiviteter og er et fantastisk udgangspunkt for at understøtte børn og unges udvikling.

Foto: Morten Hatting Voltelen

Hvad er friluftsliv?

Friluftsliv er flere forskellige ting. Det er alt fra den meditative tilstand ved bålet eller i skoven til adventure og ekstrem sport. Det er også naturoplevelsen af årstidernes skifte, naturforståelsen og naturens ramme om fysisk udfoldelse. Godt friluftsliv er både det vilde og det stille.

En ramme for udvikling

Der er mange grunde til, at vi som spejdere er udenfor og dyrker friluftslivet. Som spejdere har vi erfaring med, at børn udvikler sig og lærer mere, når de benytter flere sanser. En kendsgerning, der også er dokumenteret gennem forskning.

Naturen giver mulighed for, at børn kan bruge hele kroppen til at lære. Her kan børn og unge være fysiske og bruge energi. De skærper deres sanser og øver deres motorik, de træner deres sociale færdigheder, når de sammen skal lave et bål, og de bruger fantasien, når skoven forvandles til Sherwood, eller en pind bliver til et lyssværd.

I naturen er børn og unges undren og nysgerrighed ofte drivkraften bag at udvikle sig og lære. Udforskning af naturen og de nære omgivelser er aldrig en afgrænset opgave, men rummer uendelige lag og muligheder.

Motion, der føles som leg

Mange friluftslivsaktiviteter og lege leder automatisk til, at spejderne bevæger sig, uden at de er bevidste om det. Der er mange eksempler på børn, der aldrig kunne finde på at dyrke sport, pludselig er meget fysisk aktive i naturen uden at have lagt mærke til det. Bevægelse bliver et middel til at opnå målet.

Hvis man ser på børn og unges hverdag i dag, er der også gode grunde til, at vi er i naturen til spejder. Børn har lange skoledage indenfor, og mange bruger en stor del af fritiden på smartphone, iPad eller computer. Samtidig viser undersøgelser, at de unge faktisk ønsker at bruge mere tid i naturen. Naturen og friluftslivet er både et godt afbryk fra stillesid-

dende indeaktiviteter og en god mulighed for at træne det sociale liv væk fra skærmen.

Skal jeg kunne det hele?

Nej, for at være en god spejderleder behøver man ikke kunne kende en esp fra en asp, kunne tænde bål med flint og stål eller have vandret i alle de norske nationalparker. Det er primært glæden ved naturen og ved at være udenfor, der er vigtig for at kunne give spejderne gode oplevelser, samt evnen til at vække børnenes nysgerrighed for naturen.

Men der er naturligvis masser af friluftslivs-færdigheder, som er gode at lære og ofte nødvendige for at kunne give spejderne endnu større oplevelser i naturen, hvad enten man skal sove i bivouak eller på kanotur.

Her er der heldigvis mange tips at finde, dels blandt de mere erfarne ledere i gruppen, men også på fx Fjeldgruppens årlige friluftslivskurser og på dds.dk/friluftsliv.

Det siger forskningen: Friluftslivet understøtter sproglig udvikling

Børns sproglige dimension udvikler sig særligt, når de er udenfor. Et forskningsprojekt har vist, at naturen understøtter børn og unges sproglige udvikling. De får et større ordforråd, fordi de skal sætte ord på ting, som de ikke møder til daglig. Det er nære ting, som når fx vanterne er blevet våde. Er de gennembløede eller blot lidt fugtige? Eller når de skal beskrive, at bladene er grønne. Er de mørkegrønne, lysegrønne, eller er de spættede?

Styrk dine friluftsfærdigheder

Der er masser af steder at finde tips og vejledning til at mestre friluftslivet.

- dds.dk/friluftsliv – vores lederhjemmeside er fuld af artikler og tips
- kurser – der er årligt masser af særlige spejderfriluftskurser for begyndere og øvede, tjek dds.dk/arrangementer
- bogen 'Friluftsliv' – denne bog af Jens Bursell er en detaljeret indføring i alt om friluftslivet. Spørg, om I har et eksemplar liggende i hytten, eller find den i Spejdersport.

Foto: Jens Thybo

Foto: Morten Bjerrum Larsen

Det siger forskningen: Uderummet styrker læring

Ifølge hjerneforsker Kjeld Fredens fører sammenhængen mellem oplevelse og handling i uderummet og den mere teoretiske forståelse til en hel faglig læring. Norske og svenske undersøgelser har desuden vist, at børn, der undervises regelmæssigt i naturen, udvikler bedre koncentration og evne til at fastholde opmærksomheden, hvilket er to vigtige elementer i det at lære.

Digital i naturen?

Det er vigtigt at holde børn og unges øjne åbne for den virkelige, stormomsuste, vidunderligt smukke verden og alt det, man kan gøre i den. Det betyder dog ikke, at smartphonen eller iPad'en er bandlyst. Som spejderleder er der flere muligheder for at kombinere digital leg med oplevelser i naturen:

Woop App – Spejdernes aktivtetsapp for børn og unge, hvor bevægelse i naturen er grundindgrediensen.

Geocaching.com – Brug GPS'en på din smartphone til at gå på skattejagt i lokalområdet.

NaturTjek (app) – Gå på opdagelse i naturen og registrer de dyre- og plantearter, I finder.

Foto: Morten Bjerrum Larsen

Kunsten at tænde et godt bål

BÅLETS GRUNDINGREDIENSER

Ethvert bål behøver tre grundingredienser: ilt, varme og materiale.

1. Ilt

Et bål har brug for ilt for at kunne brænde. Og heldigvis findes ilt i store mængder i vores atmosfære. Det er særligt vigtigt i optændingsfasen, at der er en god ilttilførsel. Det kan man fx sikre ved at brændet står op ligesom det klassiske pyramidebål. Et bål, hvor brændet står op, vil brænde hurtigere og give mere varme, end en type, hvor brændet ligger vandret.

2. Varme

Uanset hvilken teknik du bruger til at få ild, så er grundreglen, at desto mere materiale, du får antændt i starten, desto nemmere er det at få gang i næste trin. Et enkelt stykke papir er fx ikke nok.

3. Materiale

Det er her, forberedelse betaler sig. Optændingen kan med fordel deles op i tre faser. Først antændes 'tønderet' – det materiale, der kun skal en gnist eller glød til at antænde. Dernæst lægges kviste, birkebark eller granris på. Når det er tændt, placeres små pinde oprejst i en cirkelform. Det er en pyramideform, hvor ilden kan slå op om materialet og tilføres godt med ilt. Hvis du kaster for stort brænde på for tidligt, dør dit bål. Sørg for, at dit materiale lægges tæt nok på flammen, så det kan få fat.

Den gode optænding

For at få ilden til at fænge, har du brug for god optænding. Sammenkrølede avissider er gode til at skabe den indledende varme og kan tændes med en enkelt tændstik. En mere naturlig mulighed er birkebark. Barken indeholder olier, der gør barken let at antænde.

Avispapir eller bark bruges til at antænde grankvas, små udgåede grankviste eller meget tynde tørre grene. Når der kommer mere gang i ilden, kan I langsomt lægge større stykker på. Men pas på med ikke at dræbe ilden ved at udfordre det med for store stykker. Kløv gerne almindeligt brænde ud i mindre stykker eller skær mindre stykker ved ud med en dolk.

Skal det gå lidt hurtigt, kan du også bruge optændingsblokke i stedet for avis eller birkebark. Men brug aldrig tændvæsker til optænding af bål!

Et bål er magisk. Det giver varmen på en kold aften, det skaffer os varm mad, og er indbegrebet af friluftshygge. Det er her, vi samles, snakker, synger og tænker store tanker. Men hvordan er det nu lige, du og spejderne kommer godt i gang med bålet?

Foto: Mads Danquah

Godt brænde til jeres bål

Brænde er ikke bare brænde. Fx er gran og fyr godt at tænde op med eller bage pandekager over. Men skal du bruge et bål med gode gløder til madlavning, skal du lægge bøg, eg eller lignende på, når bålet er godt i gang.

Fyr og gran
Godt til optænding, men giver ret få gløder

Birk
Også godt til optænding. Giver gløder, men stadigvæk relativt få.

Bøg og eg
Stor masse, godt til glødebål

DEL 5

Undgå:
Pil, poppel og hyd. Det udvikler masser af røg.

Foto: Morten Hatting Voiteien

Hold varmen oppe og røgen nede

Sørg for, at bålet holder en høj temperatur. Det giver en bedre forbrænding og mindre røgd udvikling. Undgå derfor at lægge mange stykker brænde på ad gangen, men hold dig til 1-2 mindre stykker ad gangen. Smider du mange stykker på, falder temperaturen og røggasserne bliver ikke antændt, men bliver bare til hosten og røde øjne. Og naturligvis: Hold dig fra vådt brænde.

To klassiske båltyper

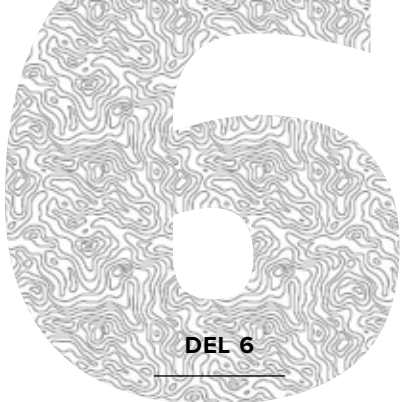
Pyramidebål

Man starter med en bunke kvas, som antændes. Herefter stiller man grene og brændestykker på højkant, så de peger ind mod midten af bålet. På den måde får flammerne let fat i brændestykkerne, og der kommer ilt til ilden. Hvis du bruger pyramidebålet til madlavning, må du bruge et påhæng til gryderne, da du ikke kan stille gryder direkte på et pyramidebål.

Pagodebål

Pagodebålet er opbygget af længere brændestykker, der ligger parvis oven på hinanden. Hvis du bruger tørt granbrænde, er pagodebålet velegnet til store bål som for eksempel lejrbrål. Bruger du hårdt træ som fx eg eller bøg, giver bålet gode gløder til snobrød.

Do you speak spejder?

Fedtfælde, division, grupperåd. Du skal ikke blive bange, når der står uforståelige sætninger ud af munden på spejdere eller ledere. Det er helt normalt ...

Ligesom fodboldspillere, lystfiskere og jazzmusikere har vi som spejdere vores helt egne ord og udtryk. Vi tager ikke på vandretur, men på hejk. Spejderne arbejder ikke sammen i hold, men i patruljer.

Som ny leder vil man måske kunne regne betydningen af ord som fx bålkappe og korpsledelse ud. Men andre ord er helt uforståelige, medmindre man får kyndig hjælp. Hvad handler pionering om? Hvad bruges sisal til? Kan man spise en jamboree? Og hvad dølen betyder det at gnatte spåner?

Alt det og lidt mere kan du blive klogere på her, hvor du finder nogle af de udtryk, man støder på som spejderleder. Ellers er det som med alt andet i spejder: learning-by-doing.

Husk at spørge dine medledere, når noget er helt uforståeligt. Og om noget tid, når du selv har lært at tale spejdersk og står over for en ny forælder eller leder – ja, så er det meget god stil at huske tilbage på dengang, du selv var helt ny, inden du beder ham eller hende om at hente sisalen ...

Foto: Morten Hasting Voltelen

Hey, hvor finder jeg røgvenderen?

Røgvenderen finder du aldrig! Det er en slidt – men til tider også ret morsom – joke at sende en intetanende leder eller spejder af sted efter røgvenderen, når hyggen omkring bålet har indfundet sig. Nej, der findes ikke en røgvender. Men du bliver helt sikkert en berømt spejderleder, hvis du opfinder en!

Junior Senior ?

Spejderne er inddelt i forskellige aldersgrupper, også kaldet grene. Her kan du se de mest almindelige aldersinddelinger.

Familiespejdere: 3-6 år
Mikrospejdere: 6-8 år
Minispejdere: 8-10 år
Juniorspejdere: 10-12 år
Tropsspejdere: 12-16 år
Seniorspejdere: 16-24 år
(kaldes også klanspejdere)

Trangia, skaljakke, G-1000?

Som ny leder skal man ikke kun lære nye spejderudtryk. Også friluftslivet gemmer på masser af ord, særligt om udstyr, der kan være rent volapyk, hvis man ikke har så meget friluftserfaring. Du kan læse mere om friluftsbeklædning på side 28. Og spørg så den af dine medledere, der ser ud til at være allermest friluftskyndig. De elsker at fortælle om grej og gear! Kend ham eller hende på Fjällräven-bukserne og den vilde pandelygte.

SPEJDERORDBOG

Her kan du blive lidt klogere på dine medlederes spejderlingo. Find hele spejderordbogen på dds.dk

Adventurespejd:

En samling udfordrende spejderløb for særligt tropsspejdere. Flere forløber over en hel weekend.

Baden-Powell:

Englænder, der startede spejderbevægelsen i 1908. Kaldes også B.P.

Det Danske Spejderkorps:

Danmarks største spejderkorps, som du nu er blevet en del af. I alt er der 5 spejderkorps i Danmark.

Division:

Geografisk samling af spejdergrupper. Lidt ligesom kommuner og regioner.

Fedtfælde: Et hul, man graver på lejren, til opvaskevand og organisk affald. Undgå at falde i!

Gnatte spåner:

At finkæmme en lejrlads for kviste, gamle plokker, skrald m.m., inden teltene sættes op – og også gerne inden man tager hjem igen.

Grene:

Det, man kalder de forskellige aldersinddelinger af spejderne. Fx minigrenen, juniorgrenen osv.

Gruppe:

Spejdergrupperne er alle de lokale spejderafdelinger.

Grupperåd: Spejdergruppens generalforsamling, hvor ledere og forældre deltager.

Hejk:

Vandretur med spejderne. For at øge forvirringen staves det både hajk, haik, hike, heik...

Hyttetur:

Når man lejer eller låner en hytte fx en weekend og tager spejderne med på tur.

Jamboree:

Kæmpestor international spejderlejr, der afholdes hvert 4. år med spejdere fra nærmest alle lande. I 2015 blev verdensjamboreen afholdt i Japan, og i 2019 afholdes den i USA.

Korpsledelsen:

Bestyrelsen i Det Danske Spejderkorps. Vælges hvert andet år på korpsrådsmødet.

Korpsrådsmøde:

Det Danske Spejderkorps' årlige generalforsamling, hvor der vælges bestyrelse, tages stilling til love og meget mere.

Lejr:

Når vi tager af sted! Kan dække over udlandstur, sommerlejr på et spejdercenter og meget andet.

Patrulje:

En gruppering af 4-7 spejdere, som arbejder sammen om opgaver og på løb. Patruljen bliver vigtigere, som spejderne bliver ældre.

Pionering:

At bygge/arbejde med rafter (fx tårne, køkkenborde til lejren osv.). Kaldes også pionerarbejde.

PUF, PLAN og PLUS:

Populære spejderkurser for unge spejdere, som altid kommer hjem fra kurserne med nye venner, måske endda en kæreste og masser af mod på mere spejder.

Sisal:

Tyndt tov, der er godt til fx at snøre rafter sammen (altså pionering...)

Spejderarbejde:

Det, du laver som leder. Hvis noget er godt spejderarbejde, betyder det, at nogle børn og unge har det fedt og udvikler sig.

Spejdermøde:

Møder lyder måske kedeligt og kontraktigt, men det kalder vi det, når vi ugentligt mødes til spejder.

Spejder Sport:

En kæde af friluftsbutikker, som er ejet af Det Danske Spejderkorps. Som spejder får du naturligvis rabat i Spejder Sport.

Har I husket?

En tjekliste til den ny leder og gruppen

DEL 7

Få en god start som spejderleder ved at afstemme forventninger og blive introduceret godt til spejdergruppen.

Foto: Morten Hatting Volhelen

Foto: Morten Bjerrum Larsen

Der er meget at holde styr på som ny leder i en spejdergruppe – men heldigvis er de andre ledere også klar til hjælpe dig. Til at give dig en god start som spejderleder er her en tjekliste, som du og fx gruppelederen sammen kan kigge på. Den er god til at afstemme forventninger og sørge for, at du kommer godt ind i den nye rolle. Der er stor forskel på grupperne i Det Danske Spejderkorps, og ingen gør alting ens. Du kan med fordel tage tjeklisten frem en gang i mellem og tænke over, om der er noget, du har brug for bliver lavet om eller forklaret yderligere.

HAR I HUSKET ...

► ... at tale om, hvordan du kommer godt ind i fællesskabet

Når en gruppe mennesker har oplevet meget sammen, kan det indimellem opleves som svært at komme ordentligt ind i fællesskabet. Men det behøver det ikke være, hvis man får lidt hjælp.

Få en leder i gruppen til at introducere dig til gruppens vigtige traditioner, hvilke arrangementer de andre ledere deltager i, og hvordan ledergruppen kommunikerer med hinanden, når man ikke lige ses til spejder (er der fx en Facebook-gruppe, der er god at kende?).

Få også gerne en introduktion til gruppens årshjul og udviklingsplan, som giver indblik i gruppens faste traditioner og aktiviteter.

► ... at vise dig værktøjskassen

Værktøjskassen kan være praktisk værktøj og grej, som gruppen har til rådighed. Der kan være større materieldepoter afhængig

af gruppens størrelse, og måske er der regler for, hvordan du får adgang til at bruge værktøj og grej.

Værktøjskassen kan også være det materiale, som gruppen bruger til spejderaktiviteterne. Hvis spejderne er i gang med et forløb eller mærke, er der måske en vejledning til de næste par gange eller fem.

► ... at give dig en introduktion til den digitale spejderverden

Spejderlivet foregår heldigvis mest uden dørs, men der findes gode steder i den digitale verden at søge inspiration til nye aktiviteter og viden. Din gruppe har sikkert både en Facebookside og hjemmeside. Derudover bør din gruppe introducere dig til medlemssystemet, og hvordan du fx tilmelder dine spejdere et arrangement eller kursus.

Det Danske Spejderkorps har desuden både en hjemmeside, dds.dk, og en facebookside og –gruppe, hvor du kan finde inspiration, aktiviteter og spørge om alt mellem himmel og jord.

► ... at vise dig gruppens faciliteter og grej

Din gruppe bør vise dig de fysiske rammer som fx spejderhytte, grejlåden, brændeskuret, værktøjsskuret, shelteren og bålpladsen. Det kan være, der er en weekendhytte, et særligt skovområde eller adgang til vandet, som gruppen har en særlig forkærlighed for.

► ... at give dig en fast kontaktperson

Det er en god ide at få aftalt en fast kontaktperson, du kan spørge om alt, og som kan hjælpe dig videre, uanset om det handler om afregning af udlæg, tilmelding til gruppeturen eller brugen af gruppens grej.

► ... at tale om, hvordan du og spejderne kan få nye færdigheder

Spejderverdenen er en stor størrelse. Der findes et hav af kurser, som du kan tilmelde dig, afhængig af, hvad du gerne vil blive klogere på. Din gruppe bør hjælpe dig med at blive klogere på, hvad du har lyst til at give dig i kast med, og hvilke kurser el. lign., der kunne være oplagte for dig at deltage på.

► ... at give dig et tørklæde i gruppens farver

Et af de vigtigste spejderkendetegn er

tørklædet, og det gælder både i Danmark og alle andre lande. I Det Danske Spejderkorps bruger de enkelte spejdergrupper forskellige farver tørklæde, og det er med til at knytte gruppens fællesskab sammen.

► ... at tale om god lederpleje

Vi trives, når vi er del af en gruppe mennesker, der vil noget sammen. En spejdergruppe bør, ligesom en arbejdsplads, sørge for lederpleje af de mange frivillige, som dedikerer deres tid til spejderaktiviteter med børn og unge. Måske er lederpleje hos jer en årlig Norgestur for alle lederne eller en god middag.

Lederpleje kan også være, at der er styr på materiel, at man får dækket udgifterne til et kursus, eller at gruppen har en aktivitetsgruppe, der sørger for særlig pleje af alle ledere. Der er ingen færdig opskrift på god lederpleje, og måske ved du bedst selv, hvad du behøver, så du har tid og overskud til at skabe gode aktiviteter for og med børn og unge.

► ... at tage temperaturen på dig efter 3, 12 og 18 måneder

Efter du er kommet i gang som ny leder, bør du og din kontaktperson eller gruppeleder

indimellem tage en snak om, hvordan det går. Trives du i fællesskabet? Hvilke udfordringer har du? Er der noget, der motiverer dig særligt eller noget, som du demotiveres af? Hvad er dine fremtidige ønsker for din opgave som leder i gruppen? Tag gerne en snak efter de første to-tre måneder i gruppen og gerne igen efter 12-18 måneder.

Oplever du, at du ikke kan leve op til egne eller andres forventninger, så husk at sige til i god tid. Det kan være svært at vide, hvad der skal til, og så er det bedre bare at sige det til din gruppeleder eller din kontaktperson, så de kan agere på udfordringen.

► ... at få talt om de ting, der undrer dig

Som ny leder er der masser af ting, du kan byde ind med. Det gælder bestemt også, hvis du er helt ny i spejderverdenen – her kan dine friske øjne udfordre den måde, vi plejer at gøre tingene på.

Oplever du, at du savner noget i gruppen, så er det altid en god ide at være nysgerrig på, hvorfor tingene er, som de er. Måske bunder det i gamle traditioner, som folk har glemt oprindelsen af, eller også har de en god historie at fortælle. Hvis du oplever modstand, når du undrer dig højt, så vær nysgerrig på, hvorfor der er modstand.

Foto: Jan Vestergaard

Beklædnings-kimsleg

Spejderne står overfor hinanden. De skal kigge godt på hinanden. På et signal vender de sig om og ændrer noget ved deres påklædning. Hvad blev rettet?

MATERIALER:

Ingen

VEJLEDNING:

- Stil spejderne overfor hinanden, to og to. De skal kigge godt på hinanden. På et signal vender de sig om og ændrer noget ved deres påklædning. På et nyt signal vender de sig om og kigger på hinanden igen. Nu skal de prøve at se, om de kan finde ud af, hvad der er anderledes på makkeren.
- Legen kan varieres ved at lade en hel patrulje gå ud og bytte rundt på tøjet – måske endda bytte noget tøj med hinanden – og lade resten af flokken gætte, hvad der er anderledes.

I en hurtig vending: Lege, der er gode at kunne

Lege er supergode aktiviteter til at få brændt noget krudt af og få pulsen op. Derudover kan lege også redde spejdermødet, hvor du pludselig står og mangler 10 minutters aktivitet. Her er samlet 5 lege, der er forholdsvis nemme at gå til.

Tyr

En nem og sjov tonseleg til at få varmen eller brænde krudt af, inden man starter på en mere koncentrationskrævende aktivitet

MATERIALER:

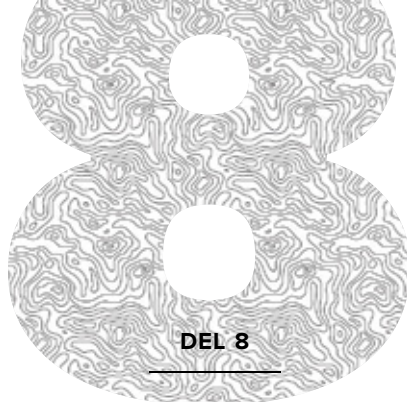
Tykt reb – længde ca. en halv meter pr. deltager i legen.

VEJLEDNING:

- Bind rebets ender sammen, så det danner en ring.
- Én deltager (tyren) stiller sig i midten af ringen, de øvrige jævnt fordelt omkring ringen. Rebet løftes fra jorden og holdes stramt, og legen begynder. Tyren skal prøve at stange (røre) de øvrige deltagere, som forsvarer sig ved at give slip på rebet og hoppe baglæns, når tyren kommer tæt på. Spejderne, der holder fast i ringen, kan også flytte sig samlet og derved flytte ringen.
- Lykkes det tyren at røre en de andre, bliver den "stangede" den nye tyr, og legen startes forfra.
- Falder rebet på jorden, må tyren gerne hoppe ud af indhegningen og kan nu frit stange én af de skyldige.

Foto: Morten Hatting Voltelen

DEL 8

Mælkekassestafet

MATERIALER:

Mælkekasser

VEJLEDNING:

- Hver patrulje får 3-4 mælkekasser (3 hvis de er 5 på holdet, og 4 hvis de er 6).
- De skal nu flytte sig over en passende afstand ved hjælp af mælkekasserne. Mælkekasserne vendes med bunden i vejret, og patruljerne skal så i fællesskab flytte den bagerste kasse frem, og på denne måde bevæge sig fremad uden at røre jorden.
- Spejderne kommer meget tæt på hinanden og er nødt til at holde fast i hinanden og hjælpe hinanden for at bevæge sig fremad.
- Det bliver ekstra sjovt, hvis I laver den udendørs i mørke.

Foto: Mads Danquah

Evolutionsleg

En leg, hvor spejderne udvikler sig fra æg til kylling til øgle til supermand.

MATERIALER:

Ingen

VEJLEDNING:

- Spejderne starter med at bevæge sig rundt mellem hinanden som æg (går med hænderne på hovedet, og albuerne forrest, mens man siger "æg, æg, æg").
- Når to æg mødes, spiller de sten-saks-papir. Taberen forbliver æg og må finde et andet æg at prøve lykken med. Vinderen bliver derimod til en kylling (går med hænderne på brystet, basker med vingerne, og siger "Pip-pip-pip").
- Når to kyllinger mødes, spiller de sten-saks-papir om retten til at udvikle sig.
- Vinderen bliver denne gang en øgle (går med den ene hånd bagude som hale, og den anden fremad i luften som hoved, og siger "Uuu, Uuu, Uuu").
- Vinderen efter en kamp mellem to øgler bliver til Supermand. Her laver man et hop med hænderne i vejret og råber: "Jeg er supermand". Og da man ikke kan blive mere end supermand, må man sætte sig ned og vente til, de andre er færdige.
- Legen er slut, når der kun er et æg, en kylling og en øgle tilbage.

OBS: Man kan kun spille sten-saks-papir med en på samme stadie (æg vs. æg osv.)

Avisløb

En stafetleg, hvor holdene hurtigst muligt skal løbe en distance med en avis på maven.

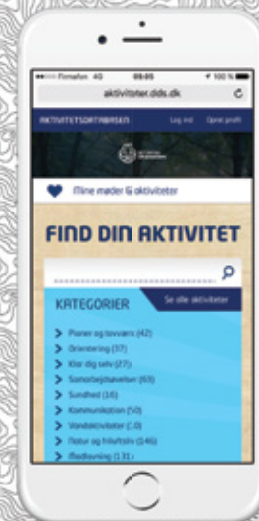
MATERIALER:

En avisside pr. hold

VEJLEDNING:

- Spejderne deles op i lige store hold, der stiller sig på række bag et mærke i den ene ende af banen.
- Den forreste i hver række får udleveret en avisside, som vedkommende skal holde foran brystet.
- Legen går ud på, at spejderne – uden at holde på avissiden – skal løbe ned til den anden ende af banen og tilbage og aflevere avissiden til den næste i rækken. Alle på hvert hold skal løbe én tur.
- Man må holde avissiden med to fingre, indtil man begynder at løbe. Tabs avisen undervejs, må man samle den op og begynde forfra.
- Vinderen er det hold, der først får hele holdet igennem stafetten.

Du kan finde mange flere lege på dds.dk/aktiviteter

Seks knob, der er gode at kende

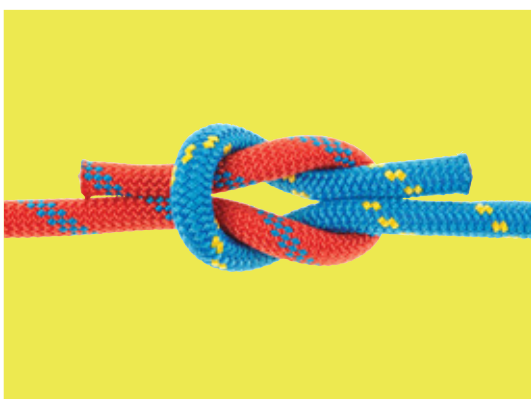
En ting, man sjældent kommer uden om som spejderleder, er knob og stik. Man kan tænke, det er oldschool at bikse med den slags, men knob er en superpraktisk del af et aktivt friluftsliv. Her finder du seks af de mest almindelige knob med en beskrivelse af, hvad de er gode til.

1. Tømmerstik

Tømmerstikket er let at binde og kan bruges til en række forskellige opgaver. Man bruger det ofte, når der er brug for at snøre ting sammen. Eksempelvis er det fantastisk, når man samler brænde og har et bundt grene, der skal være styr på. Vær opmærksom på, at tømmerstikket virker bedst når der er træk på, og at det hurtigt løsner sig, hvis der ikke er det. Det låser altså ikke sig selv. Som bonusinformation kan det nævnes, at de fleste besnøringer startes med et tømmerstik.

Foto: Mathias Thomsen

2. Råbåndsknob

Råbåndsknabet er måske det mest almindelige knob, som rigtig mange kender. Det er simpelt, og man kan let se, om man har bundet det rigtigt. I praksis kan det måske diskuteres, hvor meget det egentlig anvendes. Knobets primære funktion er at binde reb sammen i en hurtig vending. Dvs. har man to ender, kan man sætte dem sammen med dette knob. Det kan derfor også fint bruges, hvis man har brug for at forlænge et stykke tov eller en snor med et pålideligt knob. Der findes mange mere solide alternativer, men råbåndsknabet har sin styrke i sin simpelhed.

Learning by doing

Hvis du vil øve knob derhjemme i sofaen, er det bare at finde en god kop kaffe frem og et stykke tyndt reb. Der findes mange gode apps og beskrivelser på nettet. Et godt sted at starte er på siden animated-knots.com eller med appen 'Knots 3D'.

3. Dobbelt halvstik

Dobbelt halvstikket er et stik, der slutter ring om et emne, og som bruges til at holde ting sammen. Det låser ret godt i sig selv, hvis det krummer sig henover noget, og hvis trækket ikke skifter for meget. Dobbelt halvstikket kan bindes direkte om ting, eller slås i luften og lægges over det, man vil binde sammen.

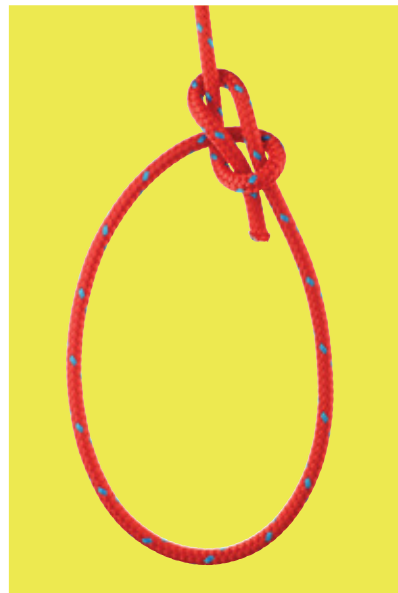

4. Dobbelt halvstik om egen part

For virkelig at kunne udnytte dobbelt halvstikket, har man dog brug for at kunne lave det om egen part. Egen part vil sige den del af rebet, der løber frem til knobet, og det er ganske effektivt til at sikre en rebende til et øje eller en pæl. Vikler man rebet om en pæl en eller to gange og sikrer det med et dobbelt halvstik om egen part, har man sikret, at rebenden sidder pålideligt fast. Hvis rebet kan glide over det, man binder fast til, vil knobet strammes, og det kan være svært at løse det igen.

Foto: Søren Friberg

5. Pælestik

Pælestikket kan hjælpe med at lave en pålidelig løkke på enden af et reb. Det er super godt, fordi det er "stabilt" og låser sig selv, også selvom der rykkes rundt i rebet og trækkes fra forskellige retninger. Selvom der kommer meget træk på, skiftende træk og træk i forskellige retninger, vil løkken holde sin størrelse og altid være til at binde op igen. Pælestikket kan laves i mange varianter, bl.a. dobbelt og tredobbelt og bruges ofte af sejlere til at fortoje både.

6. Kvælerstikket

Kvælerstikket er dobbelt halvstikkets onde fætter. Det ligner meget, men har en ekstra bugtning, som gør, at det låser ekstremt godt. Et godt råd: Undlad at øve stikket ved at lægge det om din finger, da det kan være nødvendigt at skære snoren over for at få det op igen!

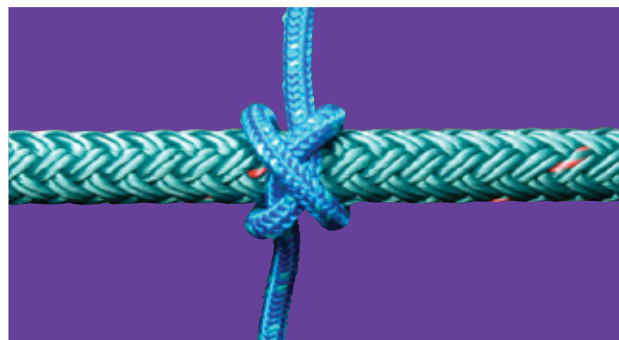

Foto: Jens Thybo

Foto: Frederik Abildgaard Rom

Spejder: Hvorfor, hvordan og hvad?

Når man starter som leder er der meget nyt at forholde sig til. Ord og begreber, titler og grupperinger – man kan blive helt svimmel!

I dagligdagen er det vigtigst at forholde sig til de spejdere, man har med at gøre, og til de aktiviteter og oplevelser, man laver sammen med dem.

Men, det kan nu også være hensigtsmæssigt at forholde sig formålet med det hele, det er jo trods alt det, der adskiller os fra alle andre børne- og ungdomsorganisationer.

Kort fortalt kan grundlaget for vores spejderarbejde beskrives på tre niveauer: Hvorfor, hvordan og hvad.

Hvorfor vi gør det

Hvordan vi gør det

Hvad vi gør

Formålet

Spejdermetoden

Aktiviteter og oplevelser

FORMÅL

Vores formål er beskrevet i vores lovgrundlag og lyder:

“Det Danske Spejderkorps har til formål at udvikle børn og unge til vågne og selvstændige mennesker, der er villige til efter bedste evne at påtage sig et medmenneskeligt ansvar i det danske samfund og ude i verden.”

Kort fortalt er to af kodeordene: udvikling til selvstændighed og ansvar.

SPEJDERMETODEN

Spejdermetoden består af syv lige vigtige elementer, som i samspil gør spejderarbejdet særligt. Metoden beskriver, hvordan vi arbejder, når vi skaber aktiviteter og oplevelser, for at hver spejder bedst muligt udvikler sig i retning af Det Danske Spejderkorps' formål.

Spejderlov og -løfte

Vi har et fælles værdisæt og gør vores bedste for at leve efter det.

Patruljer

Vi løser opgaver og udfordringer i små selvstændige fællesskaber.

Learning by doing

Vi eksperimenterer og handler for gennem oplevelser og refleksion at lære nyt.

Samfundsengagement

Vi forholder os til vores omverden og er i levende samspil med den.

Medbestemmelse

Vi har alle mulighed for indflydelse på og ansvar for aktiviteter og oplevelser.

Friluftsliv

Vi lever, leger og lærer i naturen, hvor vi er stille, vilde og nysgerrige.

Personlig udvikling

Vi udfordrer os selv og hinanden, så indsats fører til, at vi hver især udvikler os.

Øvelse gør mester

Det kan virke overvældende at skulle forholde sig til alle disse elementer på en gang – især når man er ny. Her er det vigtigt at tænke på, at en kernemetode er learning by doing, altså at man undervejs i aktiviteter og i ledergeringen bliver bedre og bedre til at forstå og forholde sig til, hvordan man gør ting på den bedste måde.

AKTIVITETER OG OPLEVELSER

Aktiviteter er alt det, vi gør sammen til møder, på ture og sommerlejre. Det er balancegang på træstammer, madlavning på bål, løb, produktion af fuglekasser, pioner-karuseller, rengøring af grej, snakke ved lejrålet, ture til udlandet... og meget mere! Det udfolder sig forskelligt alt efter spejdernes alder, ledernes kunnen og de fysiske rammer.

Der findes inspiration til aktiviteter mange

steder. Tjek fx dds.dk/aktiviteter, hvor der er samlet over 700 spejderaktiviteter.

Der er også en del foldere, hæfter og bøger, som kan inspirere i forhold til enkelte emner og til specifikke alderstrin. Mange af dem har de andre ledere i gruppen sikkert liggende, eller de står på en hynde i hytten. En god del af dem ligger også online på dds.dk. Kan du ikke finde nogen, så spørg din gruppeleder, som sikkert kan skaffe dem fra Korpskontoret eller Spejder Sport.

Derudover er internettet en uendelig kilde til inspiration på aktiviteter. Google er din ven, når det gælder om at finde sjove aktivitetsbeskrivelser.

Start i det små

Som ny leder behøver det ikke være dig, der skal opfinde den dybe tallerken eller have det store overblik i starten. Start med at tage ansvar for små overskuelige opgaver, at stå for en leg, at sørge for saftvand eller at være den, der sætter plaster på et hul på knæet.

Og brug så det, du allerede er god til. Om det er at have omsorg for og tage en god snak med spejderne, at lave mad, være vild i skoven eller at tegne, så vil der kunne findes gode aktiviteter i netop dit styrkeområde, hvilket gør det overskueligt og trygt at stå i spidsen for noget.

“Jeg har en plan”

Med god planlægning – og parathed til at fravige planerne indimellem – er man langt som spejderleder

Lyt med øjnene

Man siger, at fodbolddommere skal lytte med øjnene – det skal spejderledere også kunne! Dvs. at du ikke kun skal lægge mærke til, hvad spejderne siger, men også hvordan de agerer. Hvad spejderne siger, er ofte præget af relationen til dig. Måske vil de gerne please, og siger derfor, at en aktivitet er sjov, selvom deres kropssprog afslører noget andet. Med ældre spejdere kan der endvidere være brok eller 'mundlort', som teenagere hælder ud over voksne af ren rutine, selvom de går op i aktiviteten med hud og hår.

“Jeg har en plan”-citater stammer fra Olsen Banden-filmene, som er gode eksempler på, at selv de bedste planer kan fejle. Men der er nu alligevel meget fornuft i at lægge planer. Også til spejder.

I spejdergruppen handler det om at have et godt årshjul, der beskriver nogle af de større ting, som sker i spejdergruppen (fx lejre, hytteture, fællesdage osv.).

I afdelingen bør man have en overordnet plan for, hvad spejderne skal igennem det næste kvartals tid. Her sætter man overskrifter og overordnet ansvarlig leder på for de enkelte spejdermøder og ture. Planen laves gerne på et ledermøde i afdelingen, hvor alle kan byde ind og komme med ideer.

Med en fælles plan sikrer man, at programmet bliver varieret, og at man når hele vejen rundt om spejdernes udviklingsområder.

Planlægning af det enkelte spejdermøde

En måde at skabe struktur og overskuelighed på er ved at anvende en simpel mødeplanlægnings-model (se nedenfor).

På dds.dk/aktiviteter kan du sammensætte et møde med forskellige aktiviteter.

Tid er en vigtig faktor, især på de ret korte møder. Længden af koncentration og fordybelse er forskellig med alderen, og særligt med de yngste spejdere kan man ikke forvente 100 % koncentration ret længe ad gangen.

Ritualer og faste rammer er vigtige

Det gør det nemmere og tryggere for såvel spejdere som ledere, hvis der er genkendelighed i det, vi laver. Genkendelighed skabes fx ved, at alle mødet starter og slutter ens, gerne med sang og leg og bevægelse. Eller ved, at man har faste aftaler om, hvordan der gives beskeder, hvornår man gerne må sige noget, og hvornår man skal lytte til andre.

Successen i gennemførelsen af mødet bliver også ofte forbedret, hvis spejderne kender planen for mødet, så de kan følge og understøtte. Planen kan skrives på en planche til større børn – eller bestå af seks-syv kort med en lille simpel tegning, som viser dem forløbet.

Lyt til spejderne

Medbestemmelse er et omdrejningspunkt for alt spejderarbejde. Hvordan det kan udmøntes, vil være meget forskelligt alt efter spejdernes alder.

Tid	Aktivitet	Evt. materialer	Ansvarlig
10 min.	Velkomst		Thomas
15 min.	Leg: Bankebøf		Anne
25 min.	Korttegning	Papir, skriveredskaber, kompas,	Anne
30 min.	Woop-jagt med orienteringstema	Tre smartphones	Thomas
20 min.	Afslutning med bål	Snacks	Anne

Ledertip:

Husk at have tid til ingenting

Mange børn og unge har et liv, der er propfyldt med aftaler og meget tidsplanlagt. Så selv om det er godt med en plan og mange aktiviteter, så kan det at holde "frikvarter" engang imellem også være vigtigt – og det kan spejderne indimellem have brug for. At sidde i et træ og kigge på bladenes bevægelser, at ligge i en bunke og kigge på skyer, at sidde om bålet og småsludre – eller at spejderne får "fri leg" og løber en halv dag og kaster med kogler, alt det kan sagtens være godt spejderarbejde.

Foto: Morten Bjerrum Larsen

Generelt bør medbestemmelsen ske med kortere frist, jo yngre spejderne er. Familie-spejderne kan fx få indflydelse ved, at når de bliver optaget af en skovsnegl på vej mod stranden, at vi så stopper og giver os tid til at kigge på den. Minierne kan give input til planer, og større spejdere kan medvirke til eller helt selv stå for planlægningen af møder og forløb.

Uanset alder er det vigtigt, at vi som ledere lytter til spejderne. Det kan vi gøre ved at spørge dem om, hvad de synes om de aktiviteter, de har gennemført, og ved at lægge mærke til deres engagement undervejs.

Det hele er timet og tilrettelagt ... og så

En plan er et godt redskab. Ikke mindst fordi den skaber ro hos lederne om, hvad der skal ske på et møde eller en tur. Men som altid kan uventede ting komme på tværs.

Det kan være, I har planlagt at lave julegaver med familiespejderne netop den dag, hvor vinteren falder, og alt er dækket af 10 cm sne.

Det sker godt nok sjældent i Danmark, og så handler det da om, at man dropper planerne og drøner ud for at bygge snemænd, bygge en sneborg og kaste med snebolde... på den ene dag, det kan lade sig gøre! En sneaktivitet kræver ikke meget planlægning, og gavematerialerne kan sikkert sagtens gemmes en uge – eller bruges til en hyggelig julekomsammen for lederne.

Eller måske har I planlagt en skovparkour-aktivitet med minierne, for så at finde ud af, at spejderne er fysisk trætte efter en anstrengende idrætsdag i skolen. Så kan en hurtig om-planlægning i ledergruppen føre til, at en af lederne står for en massageleg, en anden kan fem gode strækøvelser, og en tredje kan fortælle en fantastisk historie.

Derfor: Læg altid en plan. Det er godt, vigtigt og trygt at have en. Men mindst lige så vigtigt er det at kunne afvige fra den i forhold til situationen.

Foto: Jan Vestergaard

Erivillighed og mental sundhed går hånd i hånd

Som ny spejderleder kommer du til at gøre en stor forskel for en lang række børn og unge. Men ikke nok med det – forskningen viser, at du som frivillig også styrker din egen mentale sundhed.

TEKST: SARAH VADGAARD, PSYKIATRIFONDEN

Du og de tusindvis af andre frivillige spejderledere er hvert år med til at skabe meningsfulde aktiviteter og fællesskaber for en stor gruppe børn og unge. Men dit frivillige arbejde styrker ikke kun andre – det bidrager også til din egen mentale sundhed. Fra forskning ved vi, at der er en positiv sammenhæng mellem det at gøre noget for andre og ens egen mentale sundhed. Frivilligt arbejde øger nemlig dit selvværd og bidrager til mening i livet.

Hvad er mental sundhed?

Mental sundhed handler om at trives og fungere godt – om at gøre de ting, der giver livet mening, glæde og værdi. Og mental sundhed har stor betydning for vores helbred og trivsel hele livet igennem.

“Mental sundhed er afgørende for vores livskvalitet,

og vi ved, at frivilligt arbejde påvirker mental sundhed positivt”, fortæller Vibeke Koushede, seniorforsker ved Statens Institut for Folkesundhed og ekspert i mental sundhedsfremme. “Forskning viser, at frivilligt arbejde øger ens selvværd og selvtillid – og samtidig giver det følelsen af at udrette noget meningsfuldt”.

Spejderne er med i nyt projekt

Det Danske Spejderkorps er sammen med bl.a. Statens Institut for Folkesundhed og Psykiatrifonden en af partnerne på indsatsen ‘ABC for mental sundhed’, der har til mål at fremme mental sundhed i hele befolkningen. Indsatsen bygger på forskning, hvor adskillige studier har vist, at det gør en forskel at arbejde som frivillig – både for sig selv og andre.

‘ABC for mental sundhed’ har tre konkrete temaer og råd:

- A Gør noget aktivt.**
- B Gør noget sammen.**
- C Gør noget meningsfuldt.**

Som spejderleder gør man netop noget aktivt, man gør noget sammen og ikke mindst gør man noget meningsfuldt for andre. Ved at arbejde med alle indsatsens tre temaer, er du således godt i gang med at styrke både din og andres mentale sundhed.

Foto: Jan Vestergaard

Foto: Morten Bjerrum Larsen

ABC for mental sundhed

Forskning viser, at særligt tre temaer fremmer din mentale sundhed.

A Gør noget aktivt

Arbejdet som spejderleder er fyldt med aktiviteter. At gøre noget aktivt kan være mange forskellige ting, og man kan være både fysisk, socialt, mentalt og spirituelt aktiv. Derudover findes der mange niveauer af aktivitet, så alle kan være med.

Du kan holde dig fysisk aktiv ved at gå en tur i skoven eller cykle til spejder, og du kan holde dig socialt aktiv gennem de mange aktiviteter sammen med de øvrige spejdere. At være mentalt aktiv handler kort sagt om at gøre noget, der kræver koncentration, og det kan være alt fra at læse ledermagasinet Wide eller lære at tænde et bål til at lave hjemmelavet mad ud fra en lækker opskrift. Spirituel aktivitet handler overordnet om ro og fordybelse, og det kan fx være yoga i det fri, en stille gåtur langs vandet, naturoplevelser eller blot at tale med en anden spejderleder om de store spørgsmål i livet.

Forskning viser, at mennesker, der holder sig fysisk, mentalt, socialt og spirituelt aktive, har bedre mental sundhed end dem, der ikke gør. Når vi holder os aktive, føler vi os gladere, og vi får samtidig lettere ved at håndtere dagligdagens udfordringer.

B Gør noget sammen

En stor del af det at være frivillig spejderleder handler om at gøre noget sammen med andre – og ikke mindst at skabe fællesskaber og aktiviteter for de mange børn og unge. Det kan fx være, når I holder lejrbål eller tager på weekendtur, men det kan også være at deltage i et ledermøde, have en samtale med et barn eller at invitere egne børn med til spejder.

Når vi involverer os i sociale aktiviteter, øger vi chancerne for at lære nye mennesker at kende og for at blive en del af fællesskaber. Sociale relationer er afgørende for vores mentale sundhed, fordi de er med til at give os en følelse af at høre til, og desuden bidrager de til vores identitet og selvfølelse.

C Gør noget meningsfuldt

At gøre noget meningsfuldt betyder at gøre noget, som giver en følelse af mening og formål i livet, og det kan fx være at udføre frivilligt arbejde og gøre noget for andre. Som frivillig spejderleder gør du altså i den grad noget meningsfuldt, og dit arbejde kan have en positiv effekt på både din og andres trivsel.

Det kan også øge følelsen af mening og formål i livet at give sig selv udfordringer, lykkes med sine mål eller lære noget nyt. Fx ved at tage et spejderlederkursus. Derudover kan du som leder også hjælpe de mange unge spejdere til at lykkes med udfordringer eller til at gøre noget for andre ved at være en god kammerat.

Jo mere vi engagerer os i et projekt, en interesse eller i en gruppe, jo større følelse af selvværd og livsglæde får vi. Og det er vigtigt for vores mentale sundhed.

Godt klædt på til friluftslivet

DEL 13

“Der findes ikke dårligt vejr – kun forkerte klæ'r.” Denne velkendte friluftskliche er evig aktuel – ikke mindst når det gælder påklædning til spejder. Her får du nogle tips til godt friluftstøj, som både gælder for dig som leder, men også er gode at holde sig til, hvis forældrene vil have tips til at klæde deres børn ordentligt på.

KLÆD DIG PÅ EFTER TRE-LAGS PRINCIPPET

Til spejder er vi det ene øjeblik i gang med en leg i fuld tempo med pulsen oppe, mens vi et kvarter senere sidder og snitter grøntsager til bålgrøden. Samtidig er vi udenfor i naturen, hvor vejret ikke bare skifter med årstiderne, men også fra time til time.

Derfor er det til spejder en god idé at klæde sig på efter et lag-på-lag-princip. Dvs. at man nemt kan justere, hvor meget tøj man har på, alt efter hvilken aktivitet, man laver, og hvilket vejr der er.

Høj, middel og lav aktivitet

Overordnet set kan man dele friluft aktiviteter ind i tre niveauer; lav, middel og høj aktivitet. Ved fysisk aktivitet øger du forbrændingen, og varmeproduktionen vokser. Det sker langsomt ved lav aktivitet, hurtigere ved middel aktivitet og ekstremt hurtigt ved høj aktivitet. Lav aktivitet kunne være at snitte eller lave mad. Middel aktivitet er fx en gåtur, mens et eksempel på høj aktivitet er et orienteringsløb. På et spejdermøde er der typisk aktiviteter i alle tre niveauer, så derfor er det praktisk at have et eller flere fleksible lag på, så man nemt kan justere alt efter aktiviteten.

1. lag INDERSTE LAG

Basislaget er det lag tættest på din hud – dit undertøj. Dette lag skal være tyndt og tæt-siddende. Basislaget skal hurtigt opsuge og transportere fugt bort fra huden til mellemlaget. Det gør, at du føles tør og varm. Undertøj designet til friluft aktiviteter består ofte af uld eller forskellige syntetiske materialer. Bomuld fungerer dårligt som inderste lag, da det har svært ved at få fugten videre fra kroppen og har svært ved at tørre. Undgå derfor bomuld som inderste lag.

2. lag MELLEMSTE LAG

Andet lag bliver også kaldet det isolerende lag. Dette består oftest af uld eller fleece. Fleece/uld har den funktion at sørge for varme til kroppen, samtidig med at det suger fugten og vandet fra undertøjet og transporterer det videre væk fra kroppen. Tykkelsen af det isolerende lag kan variere meget alt efter, hvor koldt det er, og hvor høj fysisk aktivitet man udøver. Uld er bedre til at temperaturregulere og lugter langt mindre, men er også tungere og tørrer langsommere end fleece.

3. lag YDERSTE LAG

Tredje lag kaldes også skal-laget. Dette lag fungerer som det vind-, vandtætte og åndbare lag. Dette kan være alt lige fra en skal- eller regnjakke over en softshell til en tynd og let vindjakke i bomuld. Igen er det aktiviteten og klimaet, der er afgørende for det rigtige valg.

Gode tips til spejderforældre

Kolde tæer, våde bukser og frysende øreflipper er ikke optimalt, når man skal have det sjovt med spejderkammeraterne. Særligt ikke, når det er relativt simpelt at undgå. Derfor er det en god idé at være klar i udmeldingen til spejdere og forældre om, hvilket tøj det kræver at gå til spejder og hvorfor. Ud over tre-lags princippet er disse fem elementer gode at have dækket til spejder – både for spejdere og leder:

- Godt vandafvisende, solidt og let fodtøj, der både kan leges fangeleg og laves bålmad i på en ruskende efterårsdag. Et par uldsokker i, så er de også klar til en vinterdag.
- Solide bukser, der tåler fugt, snavs og kan ånde og tørre på tur. Cowboybukser har fx svært ved at tørre, og regnbukser bliver hurtigt for varme. Friluftsbukser i et miks af bomuld og kunststof er et godt bud.
- Uldundertøj. Nemt og fleksibelt basislag, der hurtigt kan tilpasses til aktivitet og årstid. Når det bliver køligere, så kan der suppleres med en tynd fleecetrøje som mellemlag.
- Vind- og vandtæt jakke. En god regnjakke er et must. Både til at holde kroppen tør, men også til at stoppe vinden, så luften mellem hud og jakke kan varmes op.
- Hue eller buff (halsedisse). Når det bliver koldere i vejret, mister vi store mængder varme via hovedet.

Rabat i Spejder Sport

Som spejderleder har du adgang til særlige rabataftaler med Spejder Sport, som er ejet af Det Danske Spejderkorps. Mange af ekspedienterne i Spejder Sport har selv spejderbaggrund og er gode at spørge til råds om godt friluftstøj til spejderbrug

Tjek: spejdersport.dk

Byt, del og køb

Friluftstøj er en bekostelig affære. Derfor kan det være en fin idé at kigge på brugt udstyr – både på nettet eller via en bytte/købe-børs i den lokale spejdergruppe.

Tjek fx brugtmarkedet på friluftsløppen.dk.

På dds.dk/grej kan du også finde masser af tips til både nyt og brugt grej.

Hjælp?

Hvem skal jeg spørge?

Har du brug for hjælp til stort eller småt?
Her kan du se nogle af de personer, som du ofte vil kunne finde hjælp hos.

► Grenleder

Grenlederen er leder for den afdeling (gren), du er spejderleder i. Grenlederen vil ofte være den første, man spørger om hjælp, da vedkommende er din nærmeste leder. Grenlederen kan bl.a. hjælpe dig med:

- Viden om, hvad der kendetegner den aldersgruppe, I er ledere for
- Planlægning af aktiviteter for spejderne
- At forstå traditioner i spejdergruppen
- Udfordringer ift. samarbejdet med en anden leder i afdelingen
- Indmeldelse af spejdere i afdelingen
- Forældrekontakt

► Kasserer

Kassereren er den person, der styrer økonomien i spejdergruppen. Kassereren kan hjælpe dig med økonomi og tilskud. Det kunne bl.a. være ting som:

- Refusion af udlæg
- Evt. forskud i forbindelse med store udlæg (fx bestilling af bus til weekendtur, indkøb af forplejning til hele grenen eller flybilletter til udlandstur)
- Retningslinjer for udlæg, budget og evt. regnskab i forbindelse med ture og møder
- Tilskudsmuligheder ift. kursusdeltagelse i spejderregi

► Gruppeleder

I spejdergruppen er der en eller flere gruppeledere. De er ledere for hele gruppen og har ansvaret for administration, udvikling og trivsel i spejdergruppen. Gruppelederen kan bl.a. hjælpe dig med:

- Ledererklæring og børneattest
- Oprettelse i medlemsystemet Medlemservice
- Udviklingsmuligheder i gruppen
- Kursustilbud i spejderkorps
- Udfordringer ift. samarbejdet i grenen
- Kontaktoplysninger til divisionsledelsen

Foto: Jens Thybo

De svære situationer

Det sker heldigvis sjældent, men som spejderleder kan du opleve spejdere, der har det svært eller mistrives. På dds.dk kan du altid finde korpsets tryghedsvejledning, som giver dig og de andre ledere råd om at tackle svære situationer, mistrivsel og overgreb, og hvem I bør kontakte i en svær situation.

➤ Divisionsledelse

Divisionsledelsen er et netværk af spejdergrupper indenfor et geografisk område. Divisionsledelsen kan bl.a. hjælpe dig med:

- At skabe netværk med andre spejderledere for samme aldersgruppe, så I kan dele ideer og erfaringer, planlægge fælles aktiviteter mv.
- At få kontakt til arbejdsgrupper i fællesorganisationen, hvis du har brug for information om fx aktivitetsmateriale
- At udvikle spejdergruppen, gennem besøg og udviklingsforløb
- At skabe netværk mellem lederne i divisionen

➤ Udviklingskonsulenter

Udviklingskonsulenterne er konsulenter, der er ansat i Det Danske Spejderkorps til at støtte spejdergrupperne med stort og småt. Der er udviklingskonsulenter på Fyn, Jylland og Sjælland, og de kommer gerne på besøg i din spejdergruppe. Udviklingskonsulenterne kan bl.a. hjælpe dig med:

- Udviklingsopgaver, rådgivning og sparring om fx lederrekruttering, udviklingsplaner, konflikthåndtering, udviklingsforløb, opstart af nye grene, procesfacilitering, udviklingsdage, kommunikationsstrategi, forældrekontakt og meget mere.
- Rådgivning i forbindelse med kriser og ulykker. Husk dog altid at ringe 112 først.

Find din nærmeste udviklingskonsulent på dds.dk

➤ Korpskontoret

Korpskontoret er Det Danske Spejderkorps' kontor og administration. Her kan du ringe ind eller skrive, hvis du har brug for hjælp, eller søger svar på noget, du ikke kan finde andre steder. Korpskontoret kan bl.a. hjælpe jer med:

- At finde kontakt på særlige nøglepersoner fx en ekspert i friluftsliv, fondsansøgninger, forsikringer eller en, der kan hjælpe jer med at søge tilskud i kommunen
- Rådgivning ift. administration i Medlemsservice
- Børneattester og ledererklæringer
- Sende aktivitetsmateriale og hæfter
- Få hjælp til kommunikation i gruppen (fx pressemeddelelser, hjemmeside, sociale medier m.m.)

Kontaktoplysninger: Tlf: 32 64 00 50 Mail: info@dds.dk

Fast kontaktperson i gruppen

Det kan være en god idé at have en fast kontaktperson i gruppen, som du kan gå til, når du er i tvivl om noget.

Foto: Andreas Vappula Nilsson

Mere inspiration?

Der er masser af tilbud, der kan give dig råd og inspiration til rollen som spejderleder.

MÅNEDLIGT NYHEDSBREV

Alle ledere modtager hver måned et nyhedsbrev med nyheder og inspiration. Du kan også finde de seneste nyhedsbreve på www.goo.gl/O2wXUK

DDS.DK

Siden for nye og erfarne ledere. Her finder du både aktivitetsinspiration til spejdermødet, tips til friluftsgrej, oversigt over spejdermærkerne, gode råd til hytteturen, kalender med kurser og meget mere.

WIDE

Sprødt magasin for alle ledere i Det Danske Spejderkorps. Udkommer fire gange årligt. Find også magasinerne online på issuu.com/spejder

FACEBOOK.COM/SPEJDER

Følg Det Danske Spejderkorps på Facebook og få jævnligt et skud spejder i dit feed.

DERUDOVER KAN DU:

- Følge @spejder på Instagram og Snapchat
- Tjekke spejder.dk, som er spejdernes side med DIY's, løbsreportager, quizzes og meget andet
- Læse de spejderhenvendte magasiner SpejderSnus og Track på issuu.com/spejder
- Smide et #spejder på, når du deler noget spejderrelevant på de sociale medier